

Ny epoke i forholdet mellem Danmark og Kina – Danmarks aktuelle relationer med Kina

Forholdet mellem Danmark og Kina er på vej ind i en helt ny epoke, hvor samarbejdet udvides i såvel bredden som dybden og med en hidtil uset hastighed, Det gælder ikke kun det kommercielle samarbejde, men også samarbejdet mellem danske og kinesiske myndigheder. For Kina er særligt den sektor-baserede udenrigspolitik vigtig. Et bilateralt sektorpolitisk samarbejde kan skabe en positiv spiral, som kan drive den fortsatte udvikling af det bilaterale samarbejde mellem Danmark og Kina i forsøget på at skabe arbejdspladser, velfærd og vækst.

■ AF AMBASSADØR FRIIS ARNE PETERSEN, BEIJING

Statsminister Hele Thorning Schmidt aflagde i september 2012 besøg i Kina for at mødes med sin kollega og andre kinesiske topledere. Besøget kommer kun 3 måneder efter, at præsident Hu Jintao aflagde statsbesøg i Danmark i juni 2012 og medbragte en stor delegation af både højtstående personer i det politiske system og fra erhvervslivet. Statsbesøget var det første fra Kina nogensinde til Danmark og er således historisk og politisk betydningsfuldt. Vores udenrigsminister har allerede i det første år haft to besøg af sin kinesiske kollega i Danmark. Det er ikke sket før med den hurtighed. Handels- og investeringsministeren har samtidig besøgt Kina tre gange i regeringens første år.

Den ofte fortalte historie om Danmarks anerkendelse af Kina i 1950, som et af de allerførste vestlige lande, lå som en vigtig grundsten for besøget sammen med det strategiske partnerskab, som Danmark, som et af de få europæiske lande, indgik med Kina i 2008. For Kina, der lægger meget vægt på strategisk handling, har Danmark ageret strategisk og positivt med disse store markeringer, som nu former vores bilaterale forhold.

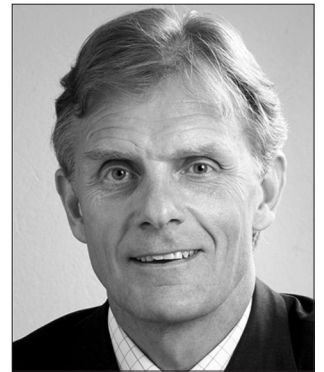
Hu Jintaos besøg resulterede i undertegnelsen af 17 regeringsaftaler og indgåelsen af kommercielle kontrakter for 18 milliarder kr. Besøget udgør således det hidtidige højdepunkt i det bilaterale forhold. Det er dog tydeligt, at forholdet mellem Danmark og Kina er på vej ind i en helt ny epoke, hvor samarbejdet udvides i såvel bredden som dybden og med en hidtil uset hastighed. Det gælder ikke kun det kommercielle samarbejde, men også samarbejdet mellem danske og

kinesiske myndigheder, hvilket efterårets strøm af danske ministerbesøg i Kina vidner om. Med henblik på at forbedre danske virksomheders muligheder for at udnytte det store potentiale inden for handel og investeringer lancerede regeringen i foråret 2012 en vækstmarkedsstrategi for Kina, som giver regeringens sektorspecifikke bud på, hvordan dette potentiale bedst udnyttes.

Samhandelen og udviklingen i den kinesiske økonomi

Samhandelen med Kina, herunder Hongkong, er i det seneste årti steget hastigt, og landet har siden 2009 været Danmarks vigtigste varesamhandelspartner uden for Europa; og næstvigtigste samhandelspartner, når også tjenesteydelser medregnes.

Kina er imidlertid langt vigtigere, end de rene samhandelstal tilsiger. Det skyldes, at Kina er noget andet end andre lande: det kinesiske marked har fået en afgørende betydning for danske virksomheders internationalisering i forbindelse med sourcing og produktionsaktiviteter. Hertil kommer, at succes på det kinesiske marked på sigt ofte er afgørende for danske virksomheders langsigtede succes, da Kinas forbrugsmarked vokser dramatisk som følge af den høje økonomiske vækst og udviklingen af middelklassen. Kina er også et centralt investeringsmarked. Endelig er Kina ved at blive en vigtig partner på forsknings- og innovationsområdet. Ca. 460 danske virksomheder er etableret på det kinesiske marked, og stort set alle større danske virksomheder er aktive i Kina med egen produktion. Et forsigtigt estimat er, at ca. 300.000 medarbejdere er ansat hos danske virksomheder i Kina. Omfanget af de kinesiske investeringer i Danmark er også stigende, om

Når statsministeren i september 2012 mødtes med såvel eksisterende som kommende kinesiske ledere, var det en konsekvens af Kinas positive bedømmelse af Danmark. Det er noget, vi skal udnytte til at fortsætte det gode forhold med vægt på ny resultater.

» ... landet har siden 2009 været Danmarks vigtigste varesamhandelspartner uden for Europa.

end de fortsat ligger på et meget beskedent niveau sammenlignet med de danske investeringer i Kina.

Kinas egen vækstmodel har skabt en ikke tidligere set langvarig og høj økonomisk vækst. Vækstmodellen har dog ikke været problemfri og har medført et investeringsfokus med et relativt fald i husholdningernes disponible indtægt som resultat. I lyset af de globale konjunkturer og absorptionskapaciteten på de største eksportmarkeder må Kinas fremtidige økonomiske vækstmodel nødvendigvis orientere sig gradvist mere mod en indenlandsk, forbrugsdrevet økonomi.

Et væsentligt instrument i Kinas bevægelse mod forbrugsdrevet vækst er den 12. femårsplan (2011-2015), hvori centrale indsatsområder er sociale og velfærdsmæssige forbedringer, miljømæssig bæredygtighed, sikkert drikkevand, luft og fødevarer, samt teknologisk og videnskabelig udvikling. Der lægges op til investeringer på en række af netop de sektorer, hvor danske virksomheder har kernekompetencer, og i mange tilfælde er globale markedsledere. De kinesiske ledere synes i stigende grad opmærksomme på Danmarks gode match i dette perspektiv.

Sektorsamarbejde

Danmark samarbejder i dag med Kina inden for en lang række områder, herunder klima, miljø, videnskab, teknologi, uddannelse, landbrug, sundhed samt på et antal andre specialiserede sektorpolitiske områder. Det sektorpolitiske samarbejde mellem Danmark og Kina er samtidig blevet kraftigt styrket i de senere år, hvilket undertegnelsen af det store antal regeringsaftaler i forbindelse med Hu Jintaos besøg i Danmark vidner om.

Ambassaden i Beijing og de øvrige danske repræsentationer i Kina, herunder de to innovationscentre i hhv. Shanghai og Hong Kong, har de senere år markant styrket det sektorpolitiske arbejde med henblik på at blive bedre til at levere, dels i direkte partnerskaber med danske fagministerier, og dels i 'helhedsindsatser' fra Danmarks/regeringens side på en lang række områder og med meget forskelligartede aktører i det kinesiske system og samfund.

Behovet flyder fra globaliseringen af efterhånden alle sektorer i Danmark. Denne udvikling er meget væsentlig at understøtte, ikke mindst fordi det formentlig særligt er gennem målrettet sektorpolitisk samarbejde i nøglelande som Kina, at der eksisterer uopdyrket land med stort potentiale for positiv afsmitning på dansk erhvervsliv og beskæftigelse. Danmark vil således kunne gøre sig gældende i forhold til systemeksport og viden til udvikling af kinesiske nøglesektorer.

Miljø-, energi- og klimaområdet hører til blandt hovedprioriteterne i den nye kinesiske femårsplan. Danmark er heldigvis allerede i dag godt positioneret inden for vedvarende energi i Kina. Åbningen af et center for vedvarende energi (CNREC) i februar i år er ikke mindst et resultat af dansk støtte og gode råd. Centeret leverer i dag, sammen med andre danske samarbejdspartnere, heriblandt Energistyrelsen, input til Kinas politik og lovgivning, så landets ambitiøse energiplaner bedre nås. Samtidig giver det forhåbentlig danske virksomheder en fordel, at Kina indretter sig med dansk inspiration.

Den nye femårsplan angiver også ambitiøse mål for kinesisk forskning og udvikling. Danmark har allerede et godt samarbejde med Kina på dette område, men statsministerens åbning af det nye universitetscenter – Sino-Danish Center for Education and Research (SDC) – i september 2012 udgjorde en milepæl i det forsknings- og uddannelsesmæssige samarbejde. Nu får alle otte danske universiteter en egentlig fysisk permanent tilstedeværelse i Kina, mens kinesiske forsknings- og uddannelsesinstitutioner får en samlet portal i Kina på dette område til Danmark. Centeret er den første af sin art i Kina. Mere end 60 danske ph.d.-studerende er tilknyttet centeret, og SDC udbyder fra sommeren 2012 sine første kandidatuddannelser. I 2013 forventes universitetscenteret at flytte ind i sine faste fysiske rammer – Industriens Fonds Hus i Beijing.

Også på landbrugs- og fødevarerområdet er samarbejdet blevet styrket de senere år, hvilket kulminerede med underskrivelsen af en lang række samarbejdsaftaler under statsbesøget i juni. Fokus for samarbejdet er i stigende grad på områder som økologi, fødevarer sikkerhed og fødevarer kvalitet. Det styrkede samarbejde fremhæves ydermere ved etableringen af et Kina-Danmark Mælketechnologi- og Samarbejdscenter, som har til formål at styrke samarbejdet og udviklingen af viden inden for mejerisektoren.

Kina satser også stort inden for sundhed og velfærdsteknologi, og de kinesiske myndigheder udviser i den forbindelse voksende interesse for "Den Danske Model". Interessen spænder fra modellerne for den danske sygesikring, metoder til at kompensere for borgernes omkostninger til sundhedsydelser, over forhold relateret til pension. Senest mærkes kinesisk interesse for den måde, ældre- og plejeboliger planlægges og drives på i Danmark. Der er allerede et samarbejde mellem de danske og kinesiske sundhedsministerier. Fremadrettet er det ambitionen at styrke samarbejdet yderligere gennem etablering af relationer mellem andre kinesiske og danske myndigheder med ansvar for sundhed, sociale forhold og velfærdsteknologi.

Andre vigtige samarbejdsområder er miljø, herunder især vandområdet, hvor Danmark står i spidsen for et stort samarbejdsinitiativ mellem EU og Kina, samt søfart, urbanisering, turisme og kultur. Mulighederne for sektorsamarbejde med Kina er store, og som noget nyt er danske regioner og byer også begyndt at indlede strategiske samarbejder med lokale kinesiske myndigheder. Derved nærmer vi os den kritiske masse af aktiviteter, som gør det muligt at skabe synergieffekter mellem sektorerne. Eksempelvis fokuserer det dansk-kinesiske universitetscenter på vand, vedvarende energi og sundhed, hvorfor kandidaterne fra centret efterfølgende vil kunne arbejde for danske virksomheder, som er aktive på disse områder i Kina.

Menneskerettigheder og udenrigspolitik

Uenighed om menneskerettigheder har flere gange belastet det bilaterale forhold mellem Danmark og Kina. Trods uenigheder om en række fundamentale spørgsmål har Danmark gennem årene lavet konkret arbejde, der støtter udviklingen af menneskerettigheder i Kina.

Menneskerettighedsrelaterede emner, herunder situationen i Tibet, tages op i forbindelse med officielle politiske møder. Konkret støttes projekter, der sigter på styrkelse af kinesiske borgeres individuelle rettigheder, herunder støtte til projekter vedrørende reform af strafferetsplejelovgivningen, migrantarbejderes rettigheder, miljørettigheder, begrænsninger i anvendelsen af dødsstraf; mediers udvikling, herunder undervisning af kinesiske journalister i kritisk og undersøgende journalistik. Desuden støtter Danmark projekter, der sigter på styrkelsen af fremme af læreres undervisningsmæssige kompetencer i Tibet.

En betragtelig del af Danmarks udenrigspolitik over for Kina foregår i dag i EU-regi, herunder menneskerettighedsdialogen. Denne tendens blev yderligere styrket med ratifikationen af Lissabon-traktaten. Kina har ofte fremhævet EU-Kina-topmødet i København i september 2002 under det danske formandskab som et gennembrud i forholdet mellem EU og Kina. I dag har EU afgørende og direkte betydning også for danske interesser i Kina. Det gælder især på det handelspolitiske område, hvor der bl.a. er igangsat en proces, der skal lede frem til indgåelsen af en investeringsaftale mellem Kina og EU, som også vil være til stor gavn for danske virksomheder. I takt med at EU overtager en større del af ansvaret for den traditionelle udenrigspolitik i forhold til Kina, må den danske indsats nødvendigvis også justeres i retning af økonomisk diplomati og sektorudenrigspolitik til gavn for danske interesser.

Perspektiver for fremtiden

Hu Jintao og resten af den kinesiske ledelse gennemfører dette efterår den største ledelsesmæssige udskiftning i nyere kinesisk historie. I alt syv af de ni ledere i Kinas absolutte magtelite, Politbureauets Stående Komite, vil blive udskiftet, og det er kun vicepræsident Xi Jinping og vicepremier Li Keqiang, der fortsætter. En så stor udskiftning af den politiske ledelse i Kina påvirker hele systemet. Den nye ledelse vil stå med de samme udfordringer, som den nuværende ledelse gør, og der vil næppe blive søsat nye initiativer til håndteringen af disse udfordringer.

På de større linjer er det således klart, at lederskiftet ikke ændrer på karakteren af de bilaterale relationer mellem Danmark og Kina, som det også er tilfældet, når andre nationer skifter ledelse. Men i takt med, at Danmark med stadig flere sektorministerielle samarbejdsrelationer på højt niveau og det succesfulde statsbesøg i Danmark af præsident Hu Jintao er ved at bringe det bilaterale samarbejde op på et nyt niveau, vil lederskiftet også have betydning for Danmarks videre samarbejde med Kina.

Når statsministeren i september mødtes med såvel eksisterende som kommende kinesiske ledere, var det en konsekvens af Kinas positive bedømmelse af Danmark. Det er noget, vi skal udnytte til at fortsætte det gode forhold med vægt på nye resultater.

Mens det for et land som USA og dets regering er vigtigst, hvilken udenrigs- og sikkerhedspolitik vi fører, er det for Kina og deres regering særligt værdien af den sektorbaserede udenrigspolitik, nemlig at der, via et stadigt mere dybdegående og forgrenet bilateralt sektorpolitisk samarbejde bliver skabt en positiv spiral, som vil være drivende i den fortsatte udvikling af det bilaterale samarbejde mellem Danmark og Kina i forsøget på at skabe arbejdspladser, velfærd og vækst. Det betyder, at Danmarks politikker, vores samfunds erhvervskompetencer, uddannelser og videnskab kommer meget direkte i spil.

I Washington måler vi vores indflydelse på, om den amerikanske præsident lader sig ledsage til møder med vores statsminister af udenrigsminister, forsvarsminister og national sikkerhedsrådgiver. I Beijing skal vi have den kinesiske regeringschef til at lade sin handelsminister, superfinansminister (NDRC) og udenrigsminister med i samtalen. Begge dele giver mening. Men samarbejdet har forskellige retninger og indhold og styres af forskellige prioriteter. Vores udfordring er at sikre resultater på alle områder. ■

» **Miljø-, energi- og klimaområdet hører til blandt hovedprioriteterne i den nye kinesiske femårsplan..**